

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 1513-276

Chișinău

„12” 04 2016”

**Curtea Constituțională
a Republicii Moldova**

Onorată Curte,

Prin prezenta, în temeiul articolelor 135 și 141 din Constituția Republicii Moldova, se prezintă spre avizare proiectul de lege pentru modificarea și completarea Constituției Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.431 din 11 aprilie 2016.

Anexă: 1. Hotărârea Guvernului nr.431 din 11.04.2016
2. Proiectul de lege nominalizat.
3. Nota informativă.

Cu respect,

**PAVEL FILIP,
Prim – ministru**

Ex.J.Ciobanu
250-282

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 101

Fax:
+ 373 22 242696

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA	
INTRARE NR. <u>400</u>	
<u>12</u>	<u>04</u> <u>20</u> <u>16</u>

Curtea Constituțională

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr. 421

din 11 aprilie 2016
Chișinău

**Privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea
și completarea Constituției Republicii Moldova**

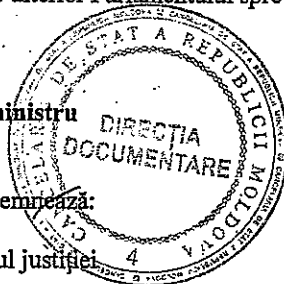
Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă proiectul de lege pentru modificarea și completarea Constituției Republicii Moldova, solicitând asupra acestuia Avizul Curții Constituționale și prezentându-le ulterior Parlamentului spre examinare.

Prim-ministru

Contrasemnează:

Ministrul justiției

PAVEL FILIP

Vladimir Cebotari

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE****pentru modificarea și completarea Constituției Republicii Moldova**

Parlamentul adoptă prezenta lege constituțională.

Articolul I. – Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994 (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 78, art.140), se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolele 124 și 125 vor avea următorul cuprins:

**„Articolul 124
Procuratura**

(1) Procuratura este o instituție publică autonomă în cadrul autorității judecătorești, ce contribuie la înfăptuirea justiției, apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanei, societății și statului prin intermediul procedurilor penale și a altor proceduri prevăzute de lege.

(2) Atribuțiile procuraturii sînt exercitate de procurori.

(3) Competențele, modul de organizare și funcționare a Procuraturii se stabilesc prin lege.

**Articolul 125
Procurorul**

(1) Procurorul General este numit în funcție de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor, pentru un mandat de 7 ani, care nu poate fi reînnoit.

(2) Procurorul General este demis din funcție de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor, în condițiile legii, pentru motive obiective și în temeiul unei proceduri transparente.

(3) Numirea, transferarea, promovarea și demiterea procurorilor ierarhic inferiori se efectuează de către procurorul general, la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor.”

2. Se completează cu articolul 125¹ cu următorul cuprins:

**„Articolul 125¹
Consiliul Superior al Procurorilor**

(1) Consiliul Superior al Procurorilor este garantul independenței și imparțialității procurorilor.

(2) Consiliul Superior al Procurorilor este constituit, în condițiile legii, din procurori aleși din cadrul procuraturilor de toate nivelurile și din reprezentanți ai altor autorități, instituții publice sau ai societății civile. Procurorii în cadrul Consiliului Superior al Procurorilor constituie o parte importantă.

(3) Consiliul Superior al Procurorilor asigură numirea, transferarea, promovarea în funcție și aplicarea măsurilor disciplinare față de procurori.

(4) Modul de organizare și funcționare a Consiliului Superior al Procurorilor se stabilește prin lege.”

Articolul II. – Procurorul general în funcție la data intrării în vigoare a prezentei legi își exercită mandatul pînă la expirarea termenului pentru care a fost numit.

Președintele Parlamentului

ПАРЛАМЕНТ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**ЗАКОН****о внесении изменений и дополнений в Конституцию Республики
Молдова**

Парламент принимает настоящий конституционный закон.

Статья I. – В Конституцию Республики Молдова, принятую 29 июля 1994 года (повторное опубликование: Официальный монитор Республики Молдова, 2016 г., № 78, ст. 140), внести следующие изменения и дополнения:

1. Статьи 124 и 125 изложить в следующей редакции:

**«Статья 124
Прокуратура**

(1) Прокуратура является самостоятельным публичным учреждением в судебной системе, которое способствует осуществлению правосудия, защите прав, свобод и законных интересов личности, общества и государства посредством уголовных производств и других процедур, предусмотренных законом.

(2) Полномочия прокуратуры осуществляются прокурорами.

(3) Компетенции, порядок организации и функционирования прокуратуры устанавливаются законом.

**Статья 125
Прокурор**

(1) Генеральный прокурор назначается на должность Президентом Республики Молдова, по представлению Высшего совета прокуроров, на семилетний срок, который не может быть возобновлен.

(2) Генеральный прокурор освобождается от должности Президентом Республики Молдова, по представлению Высшего совета прокуроров, в соответствии с законом, по объективным причинам и на основании прозрачной процедуры.

(3) Назначение, перевод, повышение в должности и увольнение нижестоящих прокуроров осуществляются Генеральным прокурором по предложению Высшего совета прокуроров.»

2. Дополнить статьей 125¹ следующего содержания:

«Статья 125¹ Высший совет прокуроров

(1) Высший совет прокуроров является гарантом независимости и беспристрастности прокуроров.

(2) Высший совет прокуроров состоит, в соответствии с законом, из прокуроров, избранных из состава прокуратур всех уровней и представителей других органов, публичных учреждений или гражданского общества. Прокуроры в составе Высшего совета прокуроров составляют значительную часть.

(3) Высший совет прокуроров обеспечивает назначение, перевод, повышение в должности и применение дисциплинарных мер по отношению к прокурорам.

(4) Порядок организации и функционирования Высшего совета прокуроров устанавливается законом.»

Статья II. – Генеральный прокурор, действующий на дату вступления в силу настоящего закона, продолжает свою деятельность до истечения срока, на который был назначен.

Председатель Парламента

NOTĂ INFOMATIVĂ

la proiectul Legii pentru modificarea și completarea Constituției Republicii Moldova

La 25 noiembrie 2011, Parlamentul Republicii Moldova, prin Legea nr. 231, a adoptat **Strategia de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011–2016**, al cărei obiectiv general este edificarea unui sector al justiției accesibil, eficient, independent, transparent, profesionist și responsabil față de societate, care să corespundă standardelor europene, să asigure supremația legii și respectarea drepturilor omului și să contribuie la asigurarea încrederii societății în actul de justiție. Atingerea acestui obiectiv este imposibilă fără implementarea acțiunilor prevăzute în direcția strategică 2.2 din pilonul II al Strategiei „Consolidarea profesionalismului și a independenței Procuraturii”.

Prin adoptarea Strategiei a fost recunoscută existența mai multor probleme care afectează activitatea sistemului organelor Procuraturii. Examinarea problemelor și soluțiile la acestea au fost identificate în Concepția de reformă a Procuraturii, aprobată prin Legea nr. 122 din 3 iulie 2013.

Referitor la locul Procuraturii în sistemul de drept, Concepția de reformă a Procuraturii identifică următoarele probleme:

- 1) caracterul echivoc al legislației în vigoare care reglementează locul Procuraturii în sistemul organelor de drept și rolul acesteia;
- 2) reglementarea insuficient de clară a activității Procuraturii, fapt care generează un proces incoerent de aplicare a legislației;
- 3) Procuratura nu este percepută ca o instituție totalmente depolitizată, iar legislația nu oferă garanții incontestabile pentru exercitarea independentă și imparțială a atribuțiilor acesteia.

În partea ce ține de numirea Procurorului General, problema esențială constă în faptul, că modalitatea de selecție și numire în funcție a Procurorului General este insuficient reglementată, ceea ce duce la interpretări discreționare, afectează încrederea în Procuratură și alimentează suspiciuni de politizare a acestei instituții importante a statului de drept.

Luând în considerație problematica identificată în Concepția de reformă a Procuraturii, proiectul de lege elaborat are următoarele obiective:

- a) determinarea clară a locului Procuraturii în sistemul organelor de drept și a atribuțiilor de bază ale procurorilor;
- b) stabilirea rolului Consiliului Superior al Procurorilor în sistemul organelor Procuraturii;
- c) fundamentarea conceptuală a mecanismului de numire a Procurorului General și a procurorilor ierarhic inferiori.

Proiectul de lege pentru modificarea și completarea Constituției Republicii Moldova vine să asigure realizarea soluțiilor propuse în Concepția de reformă a Procuraturii.

Potrivit Concepției de reformă a Procuraturii și luând în considerare faptul că

activitatea Procuraturii trebuie să fie guvernată de principiul independenței, se consideră că cel mai potrivit model pentru Procuratura Republicii Moldova este menținerea Procuraturii în cadrul autorității judecătorești și asigurarea independenței acesteia față de Executiv și Legislativ, prin modificarea modalității de numire a Procurorului General, pentru a reduce la minim implicarea politicului în activitatea Procuraturii. Această abordare va clarifica locul Procuraturii în sistemul autorităților statului și va contribui la o coerență a procesului legislativ ce ține de activitatea Procuraturii.

Noua redacție a art. 124 alin. (1) din Constituție prevede expres că Procuratura se află în cadrul autorității judecătorești. Totodată, norma respectivă stabilește, fără echivoc, statutul juridic al Procuraturii ca instituție publică.

Formularea propusă în proiectul de lege pentru art. 124 alin. (1) din Constituție stabilește misiunea Procuraturii, spre deosebire de redacția actuală a prevederii în cauză, care enumeră funcțiile generale ale Procuraturii. Considerăm, că este mai apropiată obiectului de reglementare a Constituției Republicii Moldova enunțarea misiunii fundamentale a Procuraturii.

Art. 125 din Constituția Republicii Moldova este propus într-o nouă redacție și reglementează următoarele aspecte:

- a) principiile de care se ghidează procurorul în activitate;
- b) modul de numire a Procurorului General, care a fost revăzut în conformitate și în temeiul Concepției de reformă a Procuraturii (aprobată prin Legea nr. 122 din 3 iulie 2013). Astfel, se propune un mecanism absolut nou: Procurorul General va fi numit de către Președintele țării la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor.

Stabilirea Consiliului Superior al Procurorilor ca organ de selecție a candidatului la funcția de Procuror General are scopul de a reduce la maximum influența politică asupra procedurii de selecție a Procurorului.

Conform recomandărilor Comisiei de la Veneția, „un Procuror General ar trebui să fie numit cu titlu permanent sau pentru o perioadă de timp relativ mare, fără posibilitatea de a fi reînvestit la finalul mandatului. Perioada mandatului nu ar trebui să coincidă cu mandatul Parlamentului. Acest lucru ar asigura o mai mare stabilitate a procurorului și l-ar face independent de schimbările politice” (Raportul Comisiei de la Veneția privind standardele europene referitoare la independența sistemului judiciar, decembrie 2010, partea a doua, CDL-AD(2010)040, pct. 37). În contextul acestor remarci ale Comisiei, proiectul propune numirea Procurorului General pe un mandat de 7 ani, fără drept de reinvestire. Această schimbare a impus reglementarea expresă, în dispozițiile finale și tranzitorii ale proiectului, că mandatul Procurorului General în funcție la data intrării în vigoare a noilor prevederi continuă pînă la expirarea mandatului pentru care a fost numit, adică de 5 ani, conform legii în temeiul căreia a fost numit.

- c) redacția propusă la art. 125 alin. (2) din proiect redă într-o formulă mai completă dispoziția constituțională a art. 125 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, întrucît formularea propusă în proiect stabilește modul de demitere a Procurorului General, care poate avea loc doar în condițiile legii, pentru motive obiective și cu respectarea unei proceduri transparente.

d) dispoziția din art.125 alin. (3) din proiect reglementează mecanismul de numire, modificare a raporturilor de muncă și demitere din funcție a procurorilor cu excepția Procurorului General. Astfel, avînd în vedere că procuratura este o instituție publică autonomă, *numirea, transferarea, promovarea și demiterea procurorilor ierarhic inferiori se efectuează de către Procurorul General la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor.*

Totodată, prezentul proiect propune completarea secțiunii a 3-a din capitolul IX a Constituției Republicii Moldova cu art.125¹ care să reglementeze rolul, structura, modul de organizare și funcționare al Consiliului Superior al Procurorilor.

Datorită rolului-cheie al Consiliului Superior al Procurorilor de *"garant al independenței și imparțialității procurorilor"* prin art. 125¹ alin.(2) s-a statuat că, *partea cea mai importantă în cadrul Consiliului Superior al Procurorilor va fi constituită din procurori din cadrul procuraturilor de toate nivelele.*

Astfel, se propune reglementarea expresă a faptului că „o parte importantă” a membrilor Consiliului Superior al Procuraturii trebuie să fie procurori. În acest context expresia „o parte importantă” prezumă un număr de procurori care ar putea avea influență în luarea deciziilor Consiliului Superior al Procuraturii. La redactarea proiectului s-a evitat indicarea unei cifre concrete, pentru a lăsa flexibilitate Parlamentului în stabilirea acesteia la momentul modificării cadrului normativ conex acestei legi. Totodată, menționarea expresă a acestui fapt în Constituția Republicii Moldova va constitui o garanție pentru independența Procuraturii și pentru evitarea tendințelor de a reduce numărul procurorilor sub minimul recomandat de standardele internaționale.

Implementarea acestui proiect de lege nu va necesita cheltuieli financiare din partea statului.

Drept urmare a adoptării prezentului proiect nu va fi necesară modificarea și completarea altor acte normative din motiv la data de 25 martie 2016 a intrat în vigoare noua Lege cu privire la Procuratură.

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul de lege a fost plasat pe pagina web a Ministerului Justiției (directorul „Transparența decizională”, compartimentul „Proiecte de acte normative remise spre coordonare”).

Menționăm că au prezentat lipsă de obiecții asupra proiectului următoarele autorități: Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Oficiul Avocatului Poporului din Moldova.

Ministru

Vladimir CEBOTARI